

**Cerințe minimale pentru serviciul educațional
furnizat de învățământul special**

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:
Constantin-Șerban IOSIFESCU

AUTORI:

Manuela Aurora STOICA
Constanța-Valentina MIHĂILĂ
Gabriela Alina PARASCHIVA

RESPONSABIL CALITATE:
Monica Vanda MUNTEANU

CORECTOR:
Dumitra STOICA

ISBN 978-973-649-681-3

Introducere

Descrierea cerințelor minimale pentru serviciile educaționale oferite de **învățământul special și special integrat** are următoarea bază legală:

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/2005, privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006.
- Hotărârea de Guvern nr. 21/2007, privind aprobarea Standardelor de autorizare de funcționare provizorie a unităților de învățământ preuniversitar, precum și a Standardelor de acreditare și de evaluare periodică a unităților de învățământ preuniversitar.
- Hotărârea de Guvern nr. 961/26 august 2009 privind aprobarea Ghidului-cadru pentru elaborarea standardelor minime de calitate și a standardelor minime de cost pentru serviciile publice descentralizate.
- Legea Educației Naționale (L.E.N.) nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10.01.2011.
- Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 3753/2011 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii în sistemul național de învățământ, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104, din 9.02.2011.

Având în vedere atribuțiile ARACIP stabilite de lege, prezentul document se referă exclusiv la descrierea cerințelor minime privind calitatea serviciilor educaționale, oferite de **învățământul special și special integrat**, așa cum sunt ele definite pe baza standardelor de acreditare, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 21/2007.

Acest document este structurat în două părți:

- Prima parte este un rezumat adnotat al standardelor de acreditare specifice pentru învățământul special și special integrat, structurat în conformitate cu cerințele Hotărârii de Guvern nr. 961/2009 (așa cum sunt structurate în Cap IV, paragraful 4.5, din Anexa 1) și care permite orientarea beneficiarilor, autorităților publice și furnizorilor de educație în privința cadrului general de funcționare a instituției de învățământ de tip „special și special integrat”.
- Cea de-a doua parte descrie extensiv aceste cerințe minimale (furnizând, dacă este cazul, și baza legală complementară care descrie aceste cerințe), oferind, astfel, datele necesare pentru înființarea, dotarea (cu resurse de toate categoriile) și evaluarea (internă și externă) a respectivei instituții de învățământ.

Ca urmare, structura acestui document va fi următoarea:

- 1. Preambul** – în care sunt prezentate scopul și obiectivele standardelor minime de calitate și descrierea standardelor minime de calitate (punctele 4.5., 4.6.1. și 4.6.2. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009)
- 2. Definiția serviciilor educaționale** oferite de învățământul special și special integrat, care cuprinde:
  - 2.1. Tipul de servicii care fac obiectul standardului minim de calitate (punctele 4.6.3. și 4.10.8. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009)
  - 2.2. Scopul și obiectivele serviciilor conform legislației în vigoare (punctele 4.6.4. și 4.7. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009)
  - 2.3. Beneficiarii direcți ai serviciului și criteriile de acces (punctele 4.6.5. și 4.8 din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009)
  - 2.4. Activități specifice și conexe (punctul 4.6.6. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009).
- 3. Organizarea și gestionarea serviciilor educaționale** oferite de învățământul special și special integrat, care cuprinde:
  - 3.1. Descrierea furnizorului serviciului educațional (punctele 4.9. și 4.10.7 din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009)
  - 3.2. Resursa umană (punctele 4.10 - de la 4.10.1 la 4.10.6. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009).
  - 3.3. Infrastructura și baza materială necesară serviciului (punctele 4.12. și 4.13. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009).
  - 3.4. Furnizarea serviciului (punctele 4.11. și 4.16 din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009).
  - 3.5. Asigurarea calității serviciului (punctele 4.14. și 4.15. din Hotărârea de Guvern nr. 961/2009).

1. Preambul

1.1. Scopul și obiectivele standardului minim de calitate

1.1.1. Premisele serviciului educațional

Parte integrantă a sistemului național de învățământ, *educația specială* este recunoscută ca o responsabilitate a tuturor persoanelor care lucrează în învățământ, este accesibilă, flexibilă și comprehensivă, cu caracter național, având ca scop recuperarea, compensarea, reabilitarea și integrarea școlară și socială a diferitelor categorii de copii / elevi / tineri cu deficiențe și / sau tulburări ori dificultăți de învățare.

Educația specială, ca formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) este destinată persoanelor cu cerințe educative speciale, care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării, nivelurile instructiv-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit, având la bază următoarele principii care asigură accesul la educație al acestora și egalitatea de șanse:

- prevenirea sau depistarea precoce a deficiențelor, a incapacităților și a handicapurilor;
- intervenția educațională timpurie;
- abordarea globală și individualizată a copilului / elevului / tânărului cu deficiențe;
- asigurarea educației de calitate similară cu cea oferită copiilor de aceeași vârstă din școlile de masă;
- asigurarea serviciilor și a structurilor de sprijin necesare, în funcție de amploarea, intensitatea și specificul cerințelor educaționale speciale ale fiecărui copil.

1.1.2. Scopul standardului minim de calitate

Prin definirea standardelor specifice de acreditare și de referință se va asigura un nivel minim de calitate al serviciului educațional oferit de unitățile de învățământ special, astfel încât copilul / elevul / tânărul cu deficiențe și / sau tulburări ori dificultăți de învățare să poată fi educat, reabilitat, recuperat, în vederea adaptării și integrării școlare, profesionale și sociale.

Potrivit prevederilor art. 24, alin. (3), pct. a) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/2005, privind asigurarea calității educației, aprobată cu completări și modificări prin Legea nr. 87/2006, „ARACIP elaborează, actualizează periodic și propune Ministrului Educației și Cercetării standardele, standardele de referință și indicatorii de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului”.

Standardele naționale specifice învățământului special vor oferi un cadru unitar, în vederea îmbunătățirii serviciilor educaționale pentru persoanele cu dizabilități.

1.1.3. Stabilirea obiectivelor standardului minim de calitate

Aplicarea standardelor minime de calitate va asigura, pentru beneficiarii direcți, copiii/ elevi/tineri cu vârste cuprinse între 3 și 30 de ani, atingerea nivelului posibil de dezvoltare individuală cât mai aproape de dezvoltarea normală prin:

- acumularea experienței necesare învățării școlare și sociale;
- formarea abilităților necesare învățării în școală;
- însușirea cunoștințelor, formarea priceperilor și a deprinderilor utile integrării sociale, profesionale și vieții culturale în comunitate;
- asigurarea șanselor și a condițiilor pentru continuarea pregătirii școlare pe diferite trepte de învățământ.

1.2. Structura unui standard minim de calitate

1.2.1. Caracteristicile unui standard minim de calitate

Această descriere a serviciului exprimă nivelul minim de calitate definit de legislația în vigoare pentru unitățile de învățământ special, în mod unitar. Indicatorii de monitorizare și evaluare măsurabili sunt definiți în mod clar și concis prin descriptorii stabiliți în standardele naționale (aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 21/2007) și în cele specifice.

Standardul minim de calitate are caracter național, fiind aplicabil atât subsistemului public, cât și celui particular, pentru:

- înființarea, dotarea și încadrarea cu personal a unităților de învățământ special (în perioada de timp dintre autorizarea de funcționare provizorie și acreditare);
- evaluarea internă (autoevaluarea) unităților de învățământ special;
- evaluarea externă a unităților de învățământ special, derulată de toate autoritățile educaționale cu rol de evaluare, monitorizare și control.

1.2.2. Formularea standardului minim de calitate

Standardul reprezintă descrierea cerințelor formulate în termeni de reguli sau rezultate, care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a activității de educație derulate de unitățile de învățământ special. Standardele de

acreditare sunt standarde naționale, care se aplică învățământului preuniversitar de stat și particular și se referă la domeniile prevăzute de art. 10 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006. Pentru fiecare domeniu sunt definite subdomenii, pentru fiecare subdomeniu sunt formulați indicatori, iar la fiecare indicator sunt definiți descriptorii.

Descriptorii sunt enunțuri care stabilesc, în mod concret și observabil, cerințele minime pe care organizația furnizoare de educație trebuie să le îndeplinească, pentru fiecare indicator, în vederea acreditării.

La momentul actual există, standarde minime de calitate, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 21/2007 și standarde de referință, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 1534/2008, generale, valabile pentru toate unitățile de învățământ preuniversitar, de stat și particular, dar complexitatea sistemului național de învățământ și diversitatea tipurilor de programe de studiu impune dezvoltarea unor standarde specifice pentru unitățile de învățământ special.

2. Definiția serviciului educațional

2.1. Tipuri de servicii care fac obiectul standardului minim de calitate

Învățământul special și special integrat reprezintă o formă de instruire școlară diferențiată, adaptată, precum și o formă de asistență educațională, socială și medicală complexă, destinată persoanelor cu cerințe educaționale speciale¹. Serviciile educaționale oferite de unitățile de învățământ special și care fac obiectul acestei descrieri și al standardelor specifice de calitate atașate, se referă la **asigurarea șanselor de dezvoltare a fiecărui elev, de instruire, compensare, recuperare și protecție specială, beneficiind de cadre didactice calificate și o infrastructură adecvată.**

Serviciile furnizate care fac obiectul standardului minim de calitate sunt instructiv – educative și terapii specifice (pe baza planurilor de învățământ și a programelor școlare, pe niveluri de învățământ, domenii și calificări profesionale, aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului). Evaluarea calității acestor servicii se face prin:

- raportarea la cei 43 de indicatori (definiți ca instrumente de măsurare a gradului de realizare a unei activități desfășurate de o organizație furnizoare de educație prin raportare la standarde în Hotărârea de Guvern nr. 21/2007);
- raportare la indicatorii relevanți din Sistemului național de indicatori pentru educație (SNIE);
- raportare la indicatorii de risc și de rezultat adecvați (vezi mai jos punctul 3.6.1.)

Standardele minime de calitate specifice învățământului special asigură oferirea unor servicii de calitate, de către toate unitățile de învățământ de nivel preșcolar, primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal pentru persoane cu cerințe educaționale speciale (cu deficiențe / handicap / tulburări sau dificultăți de învățare), prin educație formală și terapii specifice, atât în învățământul special, cât și în învățământul de masă integrat.

2.2. Scopul și obiectivele serviciului

Învățământul special are ca scop învățarea, educarea, reabilitarea, recuperarea, adaptarea și integrarea școlară, profesională și socială a copiilor / elevilor / tinerilor cu deficiențe și / sau tulburări ori dificultăți de învățare.

Indiferent de tipul de deficiență / categorie de cerințe educative speciale (deficiență intelectuală, fizică-motorie și / sau neuromotorie, senzorială - auditivă sau vizuală, socio-afectivă și de comportament) sau de gradul de deficiență / handicap (moderat, sever, sau profund), **obiectivul serviciului educațional** este ajutarea copiilor / elevilor / tinerilor cu deficiențe, astfel încât să se atingă nivelul maxim posibil de dezvoltare individuală, cât mai aproape de dezvoltarea normală, adoptând o abordare globală și individualizată (prin identificarea, valorificarea și stimularea tuturor capacităților și disponibilităților cognitive, de limbaj, psihomotorii, afectiv-relaționale și social adaptativ existente sau potențiale).

2.3. Beneficiarii direcți ai serviciului și criteriile de acces

2.3.1. Beneficiarii direcți ai serviciului

Prin beneficiari direcți ai educației speciale se înțeleg copii / elevi / tineri cu vârsta cuprinsă între 3 și 30 ani, cu diferite tipuri de deficiențe (intelectuale, fizice-motorii și / sau neuromotorii, senzoriale - auditive sau vizuale, socio-afective și de comportament) identificate de Comisia de Protecție a Copilului, care îi eliberează acestuia un certificat de expertiză și orientare școlară / profesională.

Vârsta de înscriere în învățământul special este cu 3-4 ani mai mult decât pentru învățământul de masă.

Vârsta de intrare în unitățile de învățământ special este aceeași ca în învățământul obișnuit, cu următoarele excepții:

¹ Legea Educației Naționale nr. 1/2011, art. 12 (7)

- vârsta de intrare într-o școală sau clasă specială se poate prelungi cu 1-3 ani față de învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal și profesional obișnuit, la propunerea Comisiei de Protecție a Copilului;
- organizarea unor clase sau grupe de predare comasată pe parcursul unui an școlar, a disciplinelor fundamentale prevăzute în planul de școlarizare al claselor I-IV, pentru elevii cu tulburări socio-afective și de comportament sau pentru alte situații de persoane cu cerințe educaționale speciale care nu au încheiat, până la vârsta de 16 ani cursurile învățământului general obligatoriu;
- școlarizarea la domiciliu a persoanelor cu deficiențe, nedeplasabile, în vârstă de până la 30 de ani.

2.3.2. Criteriul de acces

Identificarea, evidența și înscrierea copiilor / elevilor în învățământul special și special integrat revin Comisiei interne de evaluare continuă. Înscrierea se face în baza certificatului de expertiză și orientare școlară / profesională, eliberat de Comisia de Protecție a Copilului sau la cererea părinților.

Evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu cerințe educaționale speciale se realizează de către centrele județene de resurse și de asistență educațională, denumite în continuare CJRAE, respectiv de Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, denumit în continuare CMBRAE, prin serviciile de evaluare și de orientare școlară și profesională, pe baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, acordându-se prioritate integrării în învățământul de masă. CJRAE cuprind și centrele logopedice interșcolare.

Stabilirea gradului de deficiență al elevilor cu cerințe educaționale speciale se realizează de către comisiile din cadrul CJRAE / CMBRAE, în colaborare cu comisiile pentru protecția copilului din cadrul direcțiilor generale județene / a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

În **unitățile de învățământ special** pot fi înscriși și școlarizați, de regulă, copiii / elevii / tinerii cu deficiențe severe, grave, profunde, asociate.

În **grupele/clasele integrate în învățământul de masă** pot fi înscriși, de regulă, copiii / elevii tineri cu dificultăți de învățare, de adaptare, de integrare, precum și cei cu deficiențe ușoare sau moderate.

În **unitățile de reeducare din sistemul penitenciarelor** pot fi înscriși elevii cu tulburări de comportament care au săvârșit o infracțiune, dar nu răspund penal, fiind minori.

Pentru persoanele cu deficiențe nedeplasabile, în vârstă de până la 30 de ani pe durata învățământului, precum și pentru elevii din învățământul de masă care sunt nedeplasabili, din motive medicale, pe o perioadă de timp mai mare de 21 de zile, se poate organiza învățământ special seral, fără frecvență sau comasat la domiciliu.

Pentru copiii cu boli cronice, se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unităților sanitare respective. Acestea sunt cuprinse în structura unei unități școlare speciale ori a uneia obișnuite din localitate sau din apropierea acesteia.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale din cadrul minorităților naționale se realizează corespunzător prevederilor Legii Educației Naționale, a Regulamentului de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat și a altor acte normative din domeniul învățământului, inclusiv în ceea ce privește cuprinderea acestora în unități de învățământ cu predare în limba minorităților naționale.

Accesul elevilor cu deficiențe pe diferite trepte de învățare post-obligatoriu se face în funcție de capacitatea de învățare. Elevii care se exceptează de la susținerea tezelor cu subiect unic sau care nu le promovează, la încheierea studiilor gimnaziale, absolvenții ai învățământului obligatoriu – special pot continua educația școlară prin învățământ profesional special; înscrierea acestora se realizează pe baza foii matricole și a unei adeverințe eliberate de școala pe care au absolvit-o.

2.3.3. Procesarea cererilor (aplicațiilor) pentru accesul la un anume serviciu a aprobării sau neaprobării accesului la serviciu.

2.3.3.1. Modalități de procesare a cererii

Înscrierea copiilor / elevilor / tânărilor în învățământul special și special integrat se face în fiecare an școlar, în perioada 1-30 septembrie, având în vedere decizia Comisiei de Protecție a Copilului privind diagnosticul și forma de școlarizare, precum și repartizarea către una din formele de organizare a acestora.

Comisia internă de evaluare continuă din fiecare unitate școlară are obligația de a monitoriza evoluția copilului / elevului / tânărilor repartizat de către Comisia de Protecție a Copilului, pentru a propune menținerea elevului în școala / clasa respectivă sau pentru a i se schimba atât diagnosticul, cât și forma de școlarizare.

Înscrierea copiilor / elevilor cu tulburări sau dificultăți de învățare, de adaptare, tulburări de limbaj, cu deficiențe ușoare sau moderate, în învățământul de masă, se realizează la solicitarea părintelui, în orice unitate de învățământ dorește acesta. În acest caz, unitatea de învățământ este obligată să-i acorde asistență educațională, fie prin cadru didactic de sprijin, fie prin programe de intervenție personalizate.

Elevii din învățământul special și special integrat se pot transfera la școli, clase sau grupe similare la sfârșitul anului școlar cu condiția promovării la toate disciplinele de învățământ, iar la purtare să aibă cel puțin media 8.

2.3.3.2. Accesul beneficiarului la serviciu

Învățământul special se realizează pe baza principiilor învățământului democratic, a accesului tuturor copiilor la orice formă de educație, a dreptului la educație diferențiată și la pluralism educațional, a dreptului la educație la toate nivelurile, indiferent de condiția socială sau materială, de sex, rasă, naționalitate, apartenență politică, sau religioasă sau vreo altă îngrădire ce ar putea constitui o discriminare.

Pentru înscrierea copilului într-o unitate de învățământ special sunt necesare următoarele:

- certificatul de expertiză și de orientare școlară și profesională;
- planul de recuperare a copilului;
- alte documente necesare stabilirii primirii drepturilor sociale.

2.4. Activități specifice și conexe

2.4.1. Activități specifice

Activitățile specifice derulate în cadrul învățământului special și special integrat sunt următoarele:

- instructiv-educative (predare-învățare-evaluare);
- de intervenție specifică (reabilitare-recuperare, compensare, corectare, consiliere) și de psihodiagnoză;
- de terapie educațională complexă și integrată;
- de asistență medicală.

Acestea se desfășoară în conformitate cu prevederile legale generale, privind organizarea și funcționarea învățământului la nivel de instituții școlare speciale sau special integrate, corespunzător cu prevederile planurilor de învățământ, respectiv al prevederilor privind compensarea, recuperarea și protecția specială a copiilor / elevilor / tinerilor cu cerințe educaționale speciale.

2.4.2. Activitățile conexe

Conținutul educației speciale se completează, la toate nivelurile de organizare a învățământului, cu:

- activități extracurriculare;
- servicii de cazare în internat;
- servicii de servire masă în cantine școlare;
- servicii de transport, tabere, alte activități extrașcolare pe tot parcursul anului calendaristic.

3. Organizarea și gestionarea serviciului

3.1. Legislația în vigoare privind serviciul

- Legea Educației Naționale (L.E.N.) nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10.01.2011;
- Ordinul Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 3753/2011 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii în sistemul național de învățământ, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104, din 9.02.2011;
- Legea nr. 87/2006 privind asigurarea calității educației;
- Hotărârea de Guvern nr. 1251/2005, privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de învățare, instruire, compensare, recuperare și protecție specială a copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale din cadrul sistemului de învățământ special și special integrat;
- Hotărârea de Guvern nr. 1437/2004, privind organizarea și metodologia de funcționare a Comisiei pentru Protecția Copilului;
- Hotărârea de Guvern nr. 21/2007 de aprobare a standardelor de autorizare, acreditare și evaluare periodică;
- Hotărârea de Guvern nr. 22/2007 de aprobare a metodologiei de evaluare instituțională;
- Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 5379/2004, privind Metodologia de organizare și funcționare a serviciilor educaționale prin cadre didactice de sprijin / itinerante pentru copiii cu CES, școlarizați în învățământul de masă;
- Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 5418/2005, privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor județene / al municipiului București de resurse și de asistență educațională și a regulamentelor-cadru ale instituțiilor din subordine;
- Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1955 / 1995 privind Normele de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor;
- Ordine de Ministru de aprobare a planurilor de învățământ și a curriculumului pentru învățământul special și special integrat.

3.2. Furnizorul serviciului educațional

Instituțiile responsabile pentru furnizarea serviciului educațional învățământ special sunt, de regulă, organizate pe tipuri de deficiențe / categorii de cerințe educative speciale (intelectuale, fizice, senzoriale, socio-afective și de comportament) și pe grade de deficiență, în:

- grădinițe speciale;
- școli speciale pentru toate tipurile și gradele de deficiență;
- școli de arte și meserii - învățământ special;
- licee speciale;
- centre sau grupuri școlare speciale;
- școli postliceale speciale;
- centre de zi;
- centre de educație specială;
- centre de pedagogie curativă;
- școli de reeducare pentru elevii cu deficiențe comportamentale;
- școli/clase organizate în spitale, preventorii și penitenciare.

Pentru copiii/elevii cu deficiențe se organizează structuri de învățământ special integrat, astfel:

- grupe de grădiniță specială în unități preșcolare de masă;
- clase speciale compacte, integrate în unități școlare obișnuite (de nivel primar, gimnazial, liceal, postliceal profesional).

De asemenea, în învățământul special integrat pot funcționa programe de integrare, ca forme organizate, de sprijin, a integrării în grupe / clase obișnuite de învățământ, astfel:

- grupuri de elevi / elevi cu cerințe educaționale speciale integrați în școlile de masă;
- grupuri de elevi / clase de elevi/ elevi infestați cu virusul HIV;
- centre școlare pentru educație incluzivă.

Modul de organizare a unităților de învățământ special este similar învățământului de masă, prevăzut în Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, cu excepțiile prevăzute de precizări elaborate de Ministerul Educației.

Inspectoratele școlare, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale, asigură condițiile necesare ca elevii cu cerințe educaționale speciale să frecventeze cursurile preșcolare, primare și gimnaziale, de regulă în localitățile în care aceștia domiciliază, cu satisfacerea cerințelor de educație adaptată și de intervenție specifică prin reabilitare / recuperare, prin acordarea tuturor serviciilor de sprijin și de asistență educațională.

Școlile sanatoriale, preventoriale și din spitale sunt considerate structuri de învățământ special, având dublă subordonare, față de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și față de Ministerul Sănătății. În aceeași situație sunt și școlile din penitenciare, fiind subordonate Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și Ministerului de Interne.

Învățământul special și special integrat cuprinde, ca forme, următoarele:

- a) învățământ de zi;
- b) învățământ seral;
- c) învățământ cu frecvență redusă;
- d) învățământ comasat;
- e) învățământ cu scutire parțială de frecvență;
- f) școlarizare la domiciliu.

Modalitățile de organizare a școlarizării speciale – prin unități speciale sau grupe / clase speciale – din punct de vedere al duratei rămânerii în școală, pentru toate nevoile de învățământ special sunt:

- a) școlarizarea în regim de zi, care beneficiază de serviciile educaționale și de sprijin, pe întreaga perioadă;
- b) școlarizarea în regim de zi cu internat;
- c) școlarizarea în regim de internat semestrial.

3.2.1. Relațiile de subordonare din echipa sau instituția care furnizează serviciul

Unitățile de învățământ special și special integrat sunt coordonate metodologic de inspectoratele școlare județene/ al municipiului București. Pentru organizarea, coordonarea și conducerea întregului proces de instrucție și educație specială, terapie și compensare, reabilitare și integrare din cadrul învățământului special și special integrat, inspectoratele școlare județene / al municipiului București normează: cel puțin un post de inspector școlar de specialitate pentru învățământ special și special integrat cu jumătate de normă sau un post de inspector școlar

de specialitate pentru învățământ special și special integrat – în județele în care există cel puțin 5 unități de învățământ special și cel puțin 100 de copii / elevi cu cerințe educative speciale integrați în învățământul de masă.

Regulamentul de ordine interioară este un document școlar obligatoriu în învățământul special și respectă cadrul legislativ general, reflectând totodată și particularitățile specifice unității școlare speciale.

De asemenea, unitățile respective de învățământ (centre școlare pentru educație incluzivă, centre de educație, centre de zi, centre de pedagogie curativă) trebuie să asigure „funcționarea eficientă a sistemului de comunicare instituțională cu alte instituții și organizații cu rol în conceperea, furnizarea și evaluarea serviciilor educaționale oferite”, respectiv : Centrul Județean / al municipiului București de Resurse și de Asistență Educațională, Centrul Județean / al municipiului București pentru Asistență Psihopedagogică, Centrele și cabinetele logopedice interșcolare, Consiliile locale, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

În conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale nr. 1/2011, unitățile de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică sunt conduse de consiliile de administrație, de directori și de directori adjuncți, după caz. În exercitarea atribuțiilor ce le revin, consiliile de administrație și directorii conlucrează cu consiliul profesoral, cu comitetul de părinți și cu autoritățile administrației publice locale. Consiliul de administrație este organul de conducere al unității de învățământ. La ședințele consiliului de administrație participă, de regulă, și un reprezentant al elevilor, cu statut de observator. Consiliul de administrație alege un președinte de ședință din rândul cadrelor didactice, cu mandat de cel mult un an, care conduce ședințele consiliului și semnează hotărârile adoptate. Conducerea executivă a unității de învățământ este exercitată de directorul acesteia. În cazul unităților de învățământ cu predare integrală în limbile minorităților naționale, directorul are obligația cunoașterii limbii respective. În cazul unităților de învățământ cu secții de predare în limbile minorităților naționale, unul dintre directori are obligația cunoașterii limbii respective. În aceste cazuri, numirea directorului se face cu consultarea organizației care reprezintă minoritatea respectivă în Parlamentul României sau, dacă minoritatea nu are reprezentare parlamentară, cu consultarea Grupului parlamentar al minorităților naționale.

Standardele de acreditare prevăd necesitatea raportărilor instituțiilor de învățământ față de instituțiile abilitate prin lege și față de principalii purtători de interese din cadrul școlii și din afara acesteia.

Comisiile de evaluare și asigurare a calității din unitățile școlare au atribuția de a întocmi un Raport anual de evaluare internă, pe baza domeniilor și criteriilor stabilite prin Legea nr. 87/2006, pe care îl înaintează Inspectoratului Școlar Județean / Inspectoratului Școlar al Municipiului București și Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, la solicitarea acesteia. Raportul anual de evaluare internă se face public.

Unitățile de stat, furnizoare ale serviciului educațional învățământ special, aduc la cunoștință reprezentanților consiliilor locale aspecte referitoare la starea spațiilor școlare în care se desfășoară procesul instructiv-educativ.

3.2.2. Comisii sau consilii existente

Standardele de acreditare prevăd cerința minimală a existenței organigramei organizațiilor furnizoare de educație, care să conțină linii clare de decizie, comunicare și raportare și a regulamentelor interne de funcționare. De asemenea, standardele de acreditare prevăd funcționarea organismelor de conducere individuală și colectivă – în condițiile prevăzute de legislația în vigoare și de reglementările interne, ca aspect al funcționării curente a unității de învățământ.

a) *Consiliul de administrație*, organul de conducere al unitatii de invatamant, care este format din 7, 9 sau 13 membri, în funcție de mărimea unităților de învățământ² și funcționează conform prevederilor art. 96 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011.

b) *Consiliul profesoral* este alcătuit din totalitatea cadrelor didactice din unitatea școlară cu personalitate juridică, este prezidat de către director și are rol de decizie în domeniul instructiv-educativ.

c) Activitatea se organizează pe catedre / comisii metodice cu atribuții în elaborarea programului de activitate, pe etape și pe catedre. *Catedrele / comisiile metodice* se constituie din minimum patru membri, pe discipline de studiu, pe discipline înrudite sau pe arii curriculare;

d) *Consiliul clasei* este constituit din totalitatea personalului didactic care predă la clasa respectivă, din cel puțin un părinte delegat al comitetului de părinți al clasei și, pentru toate clasele, din liderul elevilor clasei respective. Președintele consiliului clasei este dirigintele;

e) *Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității* este formată din 3-9 membri. Conducerea ei operativă este asigurată de conducătorul organizației sau de un coordonator desemnat de acesta.

² Idem, art. 96 (2), conform căruia *componența consiliului de administrație* este: a) *7 membri* (în cazul unităților de învățământ de nivel gimnazial cu un singur rând de clase), dintre care: 3 cadre didactice, inclusiv directorul; 2 reprezentanți ai părinților; un reprezentant al primarului; un reprezentant al consiliului local; b) *9 membri*, dintre care 4 cadre didactice, un reprezentant al primarului, 2 reprezentanți ai consiliului local și 2 ai părinților; directorul și directorul adjunct sunt membri de drept ai consiliului de administrație din cota aferentă cadrelor didactice din unitatea de învățământ respectivă; c) *13 membri*, dintre care 6 sunt cadre didactice, un reprezentant al primarului, 3 reprezentanți ai consiliului local și 3 reprezentanți ai părinților. Directorul și directorul adjunct sunt membri de drept din cota aferentă cadrelor didactice din unitate.

f) *Comisiile interne de evaluare continuă*, care funcționează potrivit dispozițiilor art.24 din Hotărârea de Guvern nr. 1437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a Comisiei pentru Protecția Copilului, au atribuții în identificarea, evidența și înscrierea copiilor/elevilor/tinerilor în învățământul special, în monitorizarea evoluției fiecăruia dintre aceștia, pentru a propune menținerea în școală / clasa respectivă sau pentru a schimba diagnosticul și forma de școlarizare. Aceste comisii pot recomanda adaptarea unui plan de învățământ sau a unei programe școlare ori pot stabili un anumit plan de învățământ, dintre cele în vigoare pentru învățământul special sau obișnuit, pentru a fi aplicat la o anumită grupă / clasă de învățământ special, pentru un grup de copii/elevi cu cerințe educaționale speciale, ori individual, pentru un anumit copil / elev.

3.3. Resursele umane în furnizarea serviciului

3.3.1. Profilul profesional al personalului

Conform art. 247 (f) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, în *învățământul special* (și în comisiile de expertiză complexă), funcțiile didactice sunt:

- a) profesor itinerant și de sprijin,
- b) profesor-psihopedagog,
- c) profesor-psiholog școlar,
- d) profesor-logoped,
- e) psiholog,
- f) psihopedagog,
- g) logoped,
- h) profesor de psihodiagnoză și kinetoterapeut - *se normează câte un post la fiecare grupă/clasă;*
- i) profesor,
- j) profesor de educație specială.

De asemenea, conform art. 248 (3) din L.E.N. nr. 1/2011, *cadrele didactice care ocupă funcții de institutori/institutoare, învățători/învățătoare și care au dobândit formal, nonformal sau informal competențe profesionale până la intrarea în vigoare a legii, îndeplinesc condiția pentru ocuparea funcției didactice de profesor pentru învățământul primar, în baza unei metodologii de recunoaștere și echivalare elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.*³

Personalul didactic din învățământul special poate fi format din:

Personalul didactic auxiliar din învățământul special poate fi format din:

- a) tehnician;
- b) laborant;
- c) bibliotecar;
- d) pedagog – în cadrul școlilor speciale fără internat (pentru activitățile de pregătire a elevilor, precum și pentru cele de grup organizate în timpul liber – seara, sâmbăta, duminica, în vacanțele școlare);
- e) instructor pentru educație – în cadrul școlilor speciale cu internat săptămânal sau semestrial (pentru activități colective organizate și desfășurate în aer liber).

Personalul medical din învățământul special poate fi format din:

- a) medic de medicină generală;
- b) medic specialist;
- c) asistentă medicală;
- d) infirmieră.

Alte categorii de personal:

- a) asistent social;
- b) informatician;
- c) documentarist;
- d) interpret în limbajul mimico-gestual;
- e) personal funcțional, operativ și de servire.

³ În plus, alin (4) prevede că absolvenților liceelor pedagogice, ai școlilor postliceale pedagogice, ai colegiilor universitare de institutori sau ai altor școli echivalente, încadrați în învățământul preșcolar și primar, care, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, au absolvit ciclul de licență, li se consideră îndeplinită condiția pentru ocuparea funcțiilor didactice de profesor pentru învățământul primar; funcția de *profesor pentru învățământ primar* se va generaliza pe măsură ce vor ieși din sistem celelalte două (art. 247 - c).

Posturile / funcțiile didactice și didactice auxiliare din învățământul special și special integrat, precum și condițiile de ocupare a acestora sunt prevăzute în Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul special trebuie îndeplinite în mod corespunzător următoarele condiții minime de studii:

a) absolvirea cu diplomă a studiilor universitare de licență în profilul postului;

b) absolvirea masterului didactic cu durata de 2 ani;

c) efectuarea unui stagiu practic cu durata de un an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, în funcția didactică corespunzătoare studiilor, sub îndrumarea unui profesor mentor⁴.

De asemenea, pentru alte specializări decât cele psihopedagogice este necesar un stagiu atestat de pregătire teoretică și practică în educație specială, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

3.3.2. Selecția și angajarea personalului

Selecția pentru fiecare categorie de personal din învățământul special se va realiza prin proceduri specifice, iar angajarea prin concurs, conform prevederilor legale.

Personalul didactic poate fi angajat cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată sau perioadă determinată de cel mult un an școlar, cu posibilitatea prelungirii contractului, respectiv în plata cu ora, în condițiile legii.

Deciziile privind vacantarea posturilor didactice, organizarea concursurilor pe post și angajarea personalului didactic se iau la nivelul unității de învățământ de către consiliul de administrație, la propunerea directorului. Inspectoratul școlar avizează oferta de posturi didactice / catedre vacante / rezervate.

Posturile didactice se ocupă prin concurs organizat la nivelul unității de învățământ de stat și particular, cu personalitate juridică, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu următoarele probe:

a) proba practică sau inspecție specială la clasă și probă scrisă din didactica specialității la angajarea personalului didactic cu contract individual de muncă;

b) prezentarea unui curriculum vitae și susținerea unui interviu la angajarea prin plata cu ora a personalului didactic asociat și a personalului didactic pensionat⁵.

În învățământul preuniversitar de stat, validarea concursurilor pentru ocuparea posturilor / catedrelor didactice se face de către consiliul de administrație al unității de învățământ care organizează concursul.

În învățământul particular, validarea concursurilor și angajarea pe post se fac de către conducerea unității de învățământ particular și se comunică, în scris, inspectoratului școlar.

Candidații care au dobândit definitivarea în învățământ, profesori cu drept de practică, și au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei, de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic vacant sunt titulari pe postul ocupat. Directorul unității de învățământ încheie cu aceștia *contractul individual de muncă pe perioadă nedeterminată*.

Cadrele didactice care nu au dobândit definitivarea în învățământ, profesori debutanți, și au ocupat prin concurs validat, în condițiile metodologiei, de consiliul de administrație al unității de învățământ un post didactic vacant, directorul unității de învățământ încheie *contractul individual de muncă pe o perioadă nedeterminată* de cel mult un an școlar. În situația în care acești candidați promovează examenul pentru definitivarea în învățământ, consiliul de administrație poate hotărî modificarea duratei contractului individual de muncă din perioadă determinată în perioadă nedeterminată, iar cu cei care au ocupat un post didactic rezervat, directorul unității de învățământ încheie contractul individual de muncă pe o perioadă de cel mult un an școlar, respectiv până la revenirea titularului pe post. Consiliul de administrație al unității de învățământ poate decide prelungirea contractului individual de muncă și în anul școlar următor, în situația în care postul rămâne rezervat.

Pentru *personalul de conducere*, funcția de director și de director adjunct se ocupă prin concurs public de către cadre didactice titulare membre ale *corpului național de experți în management educațional*; concursul se organizează de către unitatea de învățământ, prin consiliul de administrație, iar în urma promovării concursului, directorul încheie contract de management cu primarul / primarul de sector al unității administrativ-teritoriale, respectiv președintele consiliului județean pe raza căruia se află unitatea de învățământ.

Pentru *personalul didactic auxiliar și nedidactic* selecția și angajarea se realizează de către unitatea de învățământ, în condițiile legii⁶.

⁴ Art. 7 din Anexa nr. 1 la Ordinul de ministru 3753/09.02.2011, privind aprobarea unor măsuri tranzitorii în sistemul național de învățământ apărut în Monitorul oficial nr. 104/09.02.2011, stipulează că, până la finalizarea stagiului practic de către prima serie de absolvenți ai masterului didactic, conform Legii nr. 1/2011, condițiile de ocupare a funcțiilor didactice sunt cele prevăzute de dispozițiile aflate în vigoare la începutul anului școlar 2010–2011;

⁵ Idem, art. 254 (8);

⁶ Idem, art. 250.

Structura și numărul posturilor pentru personalul didactic auxiliar din învățământul de stat se stabilesc de către Consiliul de administrație al unității de învățământ, pe baza criteriilor de normare, elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, pentru fiecare categorie de personal.

3.3.3. Necesarul de personal raportat la cerințele serviciului (incluzând și nevoile beneficiarului)

Conform normelor în vigoare și până la apariția noilor reglementări metodologice impuse de intrarea în vigoare a Legii Educației Naționale nr. 1/2011, normarea și încadrarea personalului didactic, didactic auxiliar, nedidactic, medical și administrativ din învățământul special se realizează în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1251/2005, avându-se în vedere dimensiunile formațiunilor de studiu, respectiv:

- grupă care cuprinde în medie 10 elevi, dar nu mai puțin de 8 și nu mai mult de 12 – pentru elevi cu deficiențe ușoare și / sau moderate;
- grupă care cuprinde în medie 5 elevi, dar nu mai puțin de 4 și nu mai mult de 6 – pentru elevi cu deficiențe grave.

În situații speciale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba înființarea și funcționarea unor clase / grupe cu efective mai reduse.

În situația școlarizării la domiciliu a copiilor/ elevilor/tinerilor nedepasabili, normarea cadrelor didactice se realizează în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1251/2005, iar încadrarea se realizează prin completare de normă, cumul sau plata cu ora.

3.3.4. Obiective și proceduri de dezvoltare a resurselor umane

Obiectivele privind dezvoltarea/ formarea continuă a cadrelor didactice vizează dezvoltarea cumulativă a nivelului de competență relativ la autonomia în mobilizarea, combinarea și utilizarea cunoștințelor, abilităților și competențelor generale și profesionale și la capacitatea de a face față schimbărilor.

Pentru a se asigura actualizarea și dezvoltarea competențelor, inclusiv dezvoltarea de noi competențe, în funcție de evoluția sistemului de educație și al curriculumului, cadrele didactice au obligativitatea de a participa, o dată la 5 ani, la un program de perfecționare acreditat de Centrul Național de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar, sau la alte programe și forme de organizare a perfecționării / formării continue (grade didactice, programe de formare în țară și străinătate, programe masterale sau doctorale).

Standardele minime de calitate prevăd pentru fiecare unitate care oferă servicii educaționale:

- existența unor criterii, metodologii și instrumente clare și transparente de evaluare a personalului didactic, adecvate tipului de învățământ;
- stabilirea împreună, de către conducerea unității respective și de către cadrele didactice, a unor planuri individuale de remediere a punctelor slabe identificate;
- existența unor proceduri proprii, transparente, de evaluare a progresului în dezvoltarea profesională a corpului profesoral;
- urmărirea progresului în dezvoltarea profesională a corpului profesoral (prin dobândirea de către acesta a gradelor didactice, prin participarea la programe de formare în țară și în străinătate, la programe masterale sau doctorale etc.);
- existența procedurilor de inserție profesională pentru cadrele didactice noi / fără experiență, atunci când este cazul.

Obiectivele strategice ale unității de învățământ, referitoare la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din învățământul special sunt cuprinse în proiectul de dezvoltare instituțională și trebuie să fie în acord cu viziunea, misiunea și tipul organizației furnizoare de educație.

La organizarea / desfășurarea activităților de formare continuă a cadrelor didactice din învățământul special și special integrat, este obligatorie asigurarea cu prioritate a perfecționării corespunzătoare cu privire la disciplina / disciplinele predate, dar și a pregătirii în domeniul psihopedagogiei / educației speciale.

În funcție de cerințele specifice învățării, la o anumită categorie de deficiențe, cum ar fi învățarea elevilor surzi, nevăzători sau cu deficiențe senzoriale asociate, perfecționarea personalului didactic include și asimilarea unor limbaje / coduri speciale de comunicare (de pildă, scrierea Braille - la nevăzători, ori limbajul gestual / mimico-gesticular la copii cu deficiențe de auz).

Pentru a se asigura actualizarea și dezvoltarea competențelor, inclusiv dezvoltarea de noi competențe, în funcție de evoluția sistemului de educație și al curriculumului, cadrele didactice au obligativitatea de a participa periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, minimum 90 de credite profesionale transferabile⁷.

Personalul didactic din cadrul unităților școlare din învățământul special poate participa și la cursurile de formare în specialitate organizate de diferiți furnizori de formare profesională, avizate în prealabil de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

⁷ Idem, art. 245 (6)

Obiectivele strategice ale unității de învățământ referitoare la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din învățământul special sunt cuprinse în proiectul de dezvoltare instituțională și trebuie să fie în acord cu viziunea, misiunea și tipul organizației furnizoare de educație.

3.3.5. Drepturile și obligațiile personalului din cadrul serviciului furnizat

Drepturile și obligațiile personalului didactic sunt prevăzute în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, Titlul IV privind Statutul personalului didactic și în Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, iar pentru profilurile teologic și militar Regulamentului disciplinei militare - emis de MAPN și Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

Din personalul didactic pot face parte persoanele care au capacitatea de exercitare deplină a drepturilor, precum și o conduită morală conformă deontologiei profesionale și sunt apte din punct de vedere medical pentru îndeplinirea funcției.

Nu pot ocupa posturi didactice în învățământul special sau posturi de conducere persoanele care desfășoară activități incompatibile cu demnitatea funcției didactice.

Personalul didactic are obligații și răspunderi de natură profesională, materială și morală, care garantează realizarea procesului instructiv-educativ, conform legii.

Drepturile personalului didactic din învățământul preuniversitar se referă, în principal, la:

- concediul anual cu plată, în perioada vacanțelor școlare, cu o durată de 62 de zile lucrătoare;
- 6 luni de concediu plătit pentru redactarea tezei de doctorat sau a unor lucrări în interesul învățământului, pe baza de contract de cercetare ori de editare;
- salarii compensatorii, conform legii, în situația desființării unei unități de învățământ de stat;
- inițiativă profesională în ceea ce privește: conceperea activității profesionale și realizarea obiectivelor educaționale ale disciplinelor de învățământ, prin metodologii care respectă principiile psihopedagogice; utilizarea bazei materiale și a resurselor învățământului, în scopul realizării obligațiilor profesionale; punerea în practică a ideilor novatoare pentru modernizarea procesului de învățământ;
- asigurarea derulării activității didactice fără perturbarea acesteia de nicio autoritate școlară sau publică;
- protecția cadrului didactic de către autoritățile responsabile cu ordinea publică în spațiile școlare;
- dreptul de participare la viața socială: asocieri sindicale, culturale, profesionale, participări la manifestări științifice organizate în străinătate sponsorizate (cu aprobarea consiliului de administrație pentru acoperirea unor cheltuieli din fonduri extrabugetare);
- participarea la activități de formare continuă;
- decontarea cheltuielilor de transport, în condițiile legii, pentru personalul didactic din unitățile de învățământ conexe, care nu dispune de locuință în localitatea unde are postul;
- plata taxelor de înscriere la concursurile de admitere în învățământul superior și gratuitate la cazare în cămine și internate;
- concediu fără plată pentru continuarea studiilor sau specializări;
- compensație de la bugetul asigurărilor sociale de stat a 50% din valoarea cazării, mesei și a tratamentului în bazele de odihnă și tratament.

Obligațiile personalului didactic sunt prevăzute în fișa postului și vizează:

- obligațiile prevăzute în statut;
- utilizarea rezultatelor autoevaluării elevilor, a evaluării și a feed-back-ului pentru optimizarea activității;
- informarea regulată a elevilor și / sau a părinților acestora privind progresul realizat;
- participarea o dată la 5 ani, la un program de perfecționare recunoscut și acumularea unui număr minim de 90 credite pretransferabile;
- răspunderea disciplinară pentru încălcarea îndatoririlor ce le revin, potrivit contractului colectiv de muncă, precum și pentru încălcarea normelor de comportare care dăunează interesului învățământului și prestigiului instituției.

3.3.6. Drepturile și obligațiile beneficiarilor unui serviciu

Copiii / elevii / tinerii din învățământul special și special integrat, de stat și particular, se bucură de toate drepturile constituționale. Nicio activitate educațională organizată în unitatea de învățământ în care sunt școlarizați / la domiciliu nu poate leza demnitatea sau personalitatea acestora.

3.3.7. Drepturile și obligațiile beneficiarilor serviciului educational

Beneficiarii primari ai învățământului special sunt elevii. Beneficiarii secundari sunt familiile elevilor. Comunitatea locală și societatea, în general, sunt beneficiari terțiari ai învățământului liceal.

Copiii / elevii / tinerii din învățământul special și special integrat, de stat și particular, se bucură de toate drepturile constituționale. Nicio activitate educațională organizată în unitatea de învățământ în care sunt școlarizați / la domiciliu nu poate leza demnitatea sau personalitatea acestora.

Drepturile copiilor / elevilor / tinerilor din învățământul special și special integrat se referă, în principal, la:

- acces la toate resursele de reabilitare / recuperare psihointelectuală, medicală și socială, la alte servicii de intervenție specifice, necesare și disponibile în comunitate sau în unități specializate;
- rechizite școlare gratuite, precum și o alocație zilnică de hrană pentru întreaga perioadă a programului școlar; pe perioada vacanțelor, sâmbăta și duminica; copiii / elevii / tinerii cu cerințe educative speciale din învățământul special și special integrat, care se află în sistemul de protecție socială, primesc drepturile de hrană prin sistemul de protecție socială;
- planuri de învățământ modificate, programe școlare adaptate, programe de intervenție personalizate;
- studii în limba maternă, cu obligativitatea studierii limbii române ca disciplină de învățământ, pentru elevii din învățământul aparținând minorităților naționale;
- participare și șanse egale la activități extrașcolare organizate în cadrul cluburilor școlare și palatelor copiilor, în tabere școlare, baze sportive, turistice și de agrement, precum și la cele organizate chiar în cadrul unităților de învățământ special, ca activități polivalente, sub forma unor cercuri tehnico-aplicative, cultural-artistice, sportive, gospodărești;
- servicii de transport, masă și cazare pentru elevii cu deficiențe, care frecventează cursurile școlare într-o altă localitate;
- servicii de transport în cadrul aceleiași localități, în cazul copiilor / elevilor cu dificultăți de autonomie locomotorie;
- facilități și servicii necesare de ordin ambiental, inclusiv privind accesul în instituție, în raport cu tipul și gradul de deficiențe;
- școlarizarea la domiciliu, în cazul imposibilității de deplasare, din motive medicale, pe o perioadă de timp mai mare de 21 de zile;
- dreptul de a fi evidențiați și de a primi premii.

Obligațiile copiilor / elevilor / tinerilor din învățământul special și special integrat se referă, în principal, la:

- frecventarea cursurilor și activităților existente în programul unității de învățământ;
- să aibă o comportare civilizată și o ținută decentă, atât în unitatea de învățământ, cât și în afara ei;
- să cunoască și să respecte legile statului, precum și regulamentele și regulile prin care se asigură disciplina, securitatea și sănătatea în unitatea școlară;
- să nu distrugă documentele școlare, să nu deterioreze bunurile din patrimoniul unității de învățământ.

Părinții / tutorii legali ai copiilor / elevilor/tinerilor din învățământul special și special integrat:

- au dreptul și obligația de a colabora cu unitatea de învățământ, în vederea realizării obiectivelor educaționale, a celor de reabilitare / recuperare psihointelectuală și medicală;
- au dreptul de a se implica în sprijinirea activității cadrelor didactice din școală, în mod independent sau în cadru organizat, asigurat de Comitetul de părinți al clasei, Consiliul reprezentativ al părinților / Asociația de părinți, inclusiv prin atragerea de resurse extrabugetare, care vor fi utilizate pentru dezvoltarea bazei materiale, acordarea de premii și burse elevilor, sprijinirea financiară a unor activități extrașcolare sau a copiilor care provin din familii cu situație materială precară;
- au obligația de a însoți copiii / elevii / tinerii la venirea și plecarea de la școală, la venirea și plecarea în vacanță, de a delega alte persoane pentru însoțire sau de a declara în scris că nu este cazul să-i însoțească;
- au obligația de a asigura frecvența copiilor în unitățile de învățământ.

3.4. Infrastructura și baza materială necesară serviciului

3.4.1. Cerințe legate de imobile

Unitatea de învățământ trebuie să dispună de spații adecvate procesului de învățământ și dotate corespunzător (în concordanță cu nivelul și profilul dezvoltat), prezentând facilități de ordin ambiental (inclusiv privind accesul în instituție), în raport cu tipul și gradul de deficiențe și să nu folosească spațiile școlare pentru activități care nu au legătură cu procesul de învățământ în timpul programului școlar.

Trebuie să existe documente juridice care să ateste dreptul de folosință asupra spațiilor – acte de proprietate, contracte de închiriere.

Spațiile școlare trebuie să fie bine întreținute pentru a asigura un climat potrivit vârstei elevilor, să nu prezinte zone periculoase care să nu poată fi supravegheate.

Spațiile de învățământ trebuie să respecte normele prevăzute de Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1955/1995. Ele trebuie să fie în concordanță cu planul de școlarizare prognozat, cu oferta educațională și cu specificul activităților desfășurate. Spațiile necesare unei unități de învățământ trebuie să aibă și aviz PSI. Pentru ateliere, laboratoare, cabinete de instruire practică, este necesară avizarea lor și din punct de vedere al protecției muncii și protecției mediului.

Imobilele în care se furnizează serviciul educațional învățământ special trebuie să răspundă următoarelor cerințe constructive și de amplasament:

- să fie situate în zone ferite de surse poluante și de zgomote, în afara arterelor de mare circulație;
- să aibă ferestrele claselor orientate spre sud, sud-est, sud-vest, est sau vest, în funcție de zonele climatice;
- între clădirea unității și accesul în curtea acesteia să fie prevăzut un spațiu verde cu lățimea de minim 25 m, cu rol în reducerea influențelor zgomotului stradal (dacă este cazul);
- terenul aferent trebuie să aibă între 10-50 mp / elev / tură, în funcție de factorii geografici, de mediu – urban, rural - și de specificul unității: cu / fără internat și cantină;
- terenul aferent să fie împrejmuț și ales astfel încât să împiedice bălțirea apei pluviale;
- clădirile trebuie să aibă avizul prealabil al inspectoratului de poliție sanitară și medicină preventivă județean / al municipiului București.

3.4.2. Facilități și cerințe

Funcționarea claselor nu va putea avea loc în internate decât în situații excepționale, cu avizul inspectoratului de poliție sanitară și medicină preventivă, la nivel teritorial.

Clădirile în care se furnizează serviciul învățământ special trebuie să fie prevăzute cu rampe de acces pentru persoanele cu nevoi speciale.

În interiorul unităților de învățământ circulația elevilor va fi separată de cea pentru activitățile gospodărești.

În cazul înființării unui centru școlar pentru educație incluzivă, baza didactico-materială a unității de învățământ în care s-a înființat este preluată și va cuprinde, în mod obligatoriu, cel puțin zece dintre următoarele spații / utilități, cu obligația de a le realiza în totalitate în decursul următorilor trei ani:

- săli de clasă;
- cabinete pentru terapii specifice și consiliere;
- cabinet pentru comisia internă de evaluare continuă;
- sală de sport și cabinet de cultura fizică medicală / kinetoterapie;
- laboratoare și cabinete pentru învățarea limbilor străine și de informatică;
- ateliere pentru activități practice sau de profesionalizare;
- sală de festivități;
- ludoteca;
- biblioteca / centru de documentare metodico-științifică și în domeniul legislației școlare, care beneficiază și de o sală de lectură;
- baza logistică necesară desfășurării activităților de formare și de editare de materiale didactice;
- sală de mese și bloc alimentară;
- spații de joacă special amenajate pentru copii.

3.4.3. Cerințe tehnice și sanitare

Unitățile școlare din învățământul special trebuie să respecte următoarele cerințe specifice, impuse prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1955/1995 :

1. Cerințe tehnice și sanitare impuse de regimul de încălzire:

a) oscilațiile de temperatură din interiorul încăperilor nu vor depăși 2°C în perioada în care copiii și tinerii se află în încăperile respective;

b) diferențele dintre temperatura încăperilor destinate activității sau odihnei copiilor și cea a anexelor (coridoare, vestiare ș.a.) nu vor depăși 2°C, pentru unitățile de ante-preșcolari și preșcolari, și 3°C, pentru unitățile școlare și de învățământ superior;

c) sistemele de încălzire utilizate nu trebuie să permită degajarea de substanțe toxice în încăperi. Pentru evitarea unor accidente toxice se interzice, în toate instituțiile pentru copii și tineri, utilizarea pentru încălzire a sobelor metalice; suprafața de încălzire va avea o temperatură ce nu va depăși 70-80°C, pentru a nu scădea umiditatea relativă sub 30%;

d) corpurile de încălzire centrală din încăperile unităților pentru antepreșcolari și preșcolari și din sălile de educație fizică școlară vor fi prevăzute cu grilaje de protecție pentru evitarea accidentelor; pentru evitarea accidentelor prin arsuri se vor monta în dreptul ușilor sobelor, în sezonul rece, paravane protectoare din materiale ignifuge;

e) în dormitoare, săli de clasă, săli de sport și laboratoare se vor asigura pardoseli din materiale izoterme (parchet, dușumea) sau izolații termice (linoleum). Pentru laboratoarele de chimie pavimentul va fi acoperit cu suprafețe care să permită spălarea periodică a acestuia. Se interzice folosirea motorinei la salubritatea pardoselii.

2. Cerințe privind ventilația:

a) în anotimpul cald, pentru evitarea supraîncălzirii încăperilor, se vor folosi mijloace de reducere a însoririi directe și metode de intensificare a ventilației;

b) toate încăperile destinate copiilor și tinerilor vor fi ventilate natural. Mijloacele de ventilație trebuie să asigure o primenire a aerului de cel puțin 3 schimburi pe oră în sălile de clasă și de cursuri pentru elevi și

5 schimburi pe oră, în grupurile sanitare. Eficiența ventilației se va aprecia prin metode de laborator (nivelul aeromicroflorei);

- c) viteza curenților de aer din încăperile destinate copiilor și tinerilor nu va depăși 0,3 m/s;
- d) ventilația prin deschiderea ferestrei se va realiza în așa fel, încât să se evite disconfortul termic și să se asigure înlăturarea continuă a aerului viciat;
- e) pentru asigurarea unei ventilații naturale permanente, oberlihturile vor avea o suprafață totală de cel puțin 1/50 din suprafața încăperii; sensul de deschidere a acestora va fi spre interior și în sus;
- f) încăperile destinate copiilor și tinerilor se vor ventila în pauzele din timpul programelor de activitate prin deschiderea ferestrelor. În aceste perioade copiii și tinerii vor părăsi obligatoriu încăperea;
- g) aerisirea largă a dormitoarelor și a sălilor de mese se va efectua în perioadele în care copiii nu se află în aceste încăperi;
- h) la calcularea cubajului, în încăperile destinate pentru copii și tineri, nu se va lua în calcul (cu excepția sălilor de educație fizică) o valoare a înălțimii mai mare de 3 m.

3. Cerințe privind iluminatul:

- a) în încăperile destinate activității copiilor și tinerilor se va asigura un iluminat natural direct, cu un raport luminos de 1/4 - 1/5, iar în cele pentru odihna acestora de 1/6 - 1/8; în sălile de desen și în ateliere raportul luminos va fi de 1/3;
- b) la locul de activitate se va asigura primirea luminii din partea stângă. Se va evita reducerea iluminatului natural prin obstacole exterioare, perdele sau prin culori închise folosite la zugrăvirea interioarelor;
- c) se va utiliza iluminatul local oriunde este necesar, în funcție de specificul și dificultatea sarcinii vizuale (tablă, loc de lucru în ateliere, săli de lectură, săli de desen ș.a.);
- d) iluminatul artificial trebuie să asigure o iluminare uniformă a spațiilor în care se desfășoară activitatea, să evite efectele de pâlpâire (stroboscopic), fenomenele de strălucire și de modificare a culorilor. În acest scop, pentru iluminatul fluorescent, la fiecare corp de iluminat vor fi utilizate tuburi de cel puțin două de culori diferite, prevăzute cu grile protectoare pentru evitarea accidentelor;
- e) în exploatarea sistemelor de iluminat se vor avea în vedere prevederile normativelor referitoare la verificarea instalațiilor electrice și la înlocuirea lămpilor uzate, curățarea periodică a echipamentului de iluminat și a suprafețelor reflectorizante din încăperea (geamuri, pereți, tavan).

4. Cerințe privind vestiarele și spațiile sanitare:

- vestiare și grupuri sanitare, separate pe sexe
- În laboratoarele școlare vor fi asigurate următoarele condiții:
- a) iluminat artificial de minimum 300 lucși și iluminat natural cu raport luminos între suprafața ferestrelor și cea a podelei de 1/3-1/4;
  - b) temperatură de 18-20°C, umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s.;
  - c) cubaj de aer de minimum 6 m³ pentru un elev;
  - d) amenajarea în laboratoarele de chimie a unor nișe cu hote prevăzute cu un sistem eficient de absorbție a gazelor degajate;
  - e) obținerea autorizației sanitare și de protecție a muncii speciale de către laboratoarele de chimie care posedă substanțe toxice;
  - f) manipularea substanțelor toxice numai de către profesorii și laboranții instruiți și numai în nișe;
  - g) respectarea strictă a normelor de protecție a muncii și de prevenire a incendiilor (inclusiv închiderea ușilor de intrare a laboratoarelor de chimie spre interiorul acestora și păstrarea substanțelor chimice în dulapuri închise sub cheie, iar pentru cele toxice, în recipiente cu semnul „cap de mort” și cu denumirea substanțelor respective);
  - h) montarea în laboratoarele de chimie a instalațiilor de apă și gaze;
  - i) acoperirea meselor de lucru în laboratoarele de chimie cu materiale acido- și alcalo-rezistente și ușor lavabile;
  - j) interzicerea depozitării în nișele din laboratoarele de chimie a substanțelor chimice sau a altor materiale;
  - k) dotarea laboratoarelor de chimie cu truse de prim-ajutor specifice substanțelor toxice existente în laborator;
  - l) în laboratoarele de chimie, la orele în care se efectuează experiențe, elevii vor purta obligatoriu halate de protecție.

În atelierele școlare se vor asigura următoarele condiții:

- a) cubaj de aer de 9-15 m³ pentru un elev, în funcție de specificul activității;
- b) temperatură interioară de 16°C în sezonul rece, în atelierele în care activitatea necesită efort fizic mediu sau mare (tâmplărie, lăcătușerie, prelucrări prin așchiere), iar în celelalte, de +18°C;
- c) iluminat natural cu raport luminos între suprafața ferestrelor și cea a podelei de 1/3-1/4;
- d) iluminat artificial general de minimum 300 lucși, combinat în funcție de specificul activității cu iluminatul local;
- e) amplasarea de grătare în atelierele cu pavament de mozaic sau de beton;

f) situarea înălțimii bancului de lucru în atelierele de lăcătușerie la nivelul cotului îndoit lipit de torace ± 5 cm. În acest scop se vor monta minimum 3 înălțimi ale menghinei, iar pentru elevii cu statură foarte mică se vor așeza grătare de lemn sub picioare;

g) montarea de sisteme de ventilație artificială, eficiente în atelierele în care, în urma activității, apar pulberi, gaze sau vapori;

h) adaptarea dimensiunilor uneltelor de lucru la indicatorii antropometrici ai elevilor;

i) diferențierea sarcinilor de lucru după sex, indicatori antropometrici (somatometrici), vârstă, eventuale tulburări ale stării de sănătate a elevilor;

j) interzicerea păstrării în ateliere a hainelor de stradă și a ghiozdanelor elevilor;

k) purtarea obligatorie, în timpul activității, a echipamentului de protecție (halate, iar în atelierele de prelucrări prin așchiere, ochelari de protecție, bascuri pentru băieți și basmale pentru fete);

l) dotarea atelierelor de mecanică și de tâmplărie cu truse de prim-ajutor în caz de accidente;

m) dotarea atelierelor de mecanică și de prelucrare a lemnului cu chiuvete pentru spălarea mâinilor (potrivit STAS 1478-90), săpun și prosop de hârtie;

n) interzicerea depozitării în atelierele școlare a altor materiale și unelte de lucru decât cele care se folosesc curent în activitatea de instruire practică în ziua respectivă;

o) respectarea întocmai a contraindicațiilor medicale temporare sau definitive, condiționate de eventualele tulburări ale stării de sănătate a elevilor.

În cadrul activităților specifice, la instruirea practică a elevilor, conducerile unităților respective răspund de aplicarea tuturor măsurilor de prevenire a accidentării elevilor sau a contractării unor îmbolnăviri de către aceștia (boli transmisibile, intoxicații etc.).

3.4.4. Întreținere

Spațiile necesare unei unități de învățământ trebuie să aibă și autorizație sanitară și aviz PSI. Ele sunt anual verificate de către autoritățile sanitare și de inspectoratul pentru situații de urgență. În urma acestor controale, unitatea de învățământ poate pierde autorizația sanitară / avizul PSI, dacă se constată încălcări ale legislației specifice sau nerespectarea recomandărilor făcute de către cele două autorități.

Unitățile trebuie să fie racordate la sistemele publice de canalizare sau, în lipsa acestora, să-și prevadă instalații proprii pentru colectarea, tratarea și evacuarea reziduurilor fecaloid-menajere și a apelor uzate, nepoluante.

3.4.5. Consum legat direct de furnizarea serviciului

În standardele de acreditare sunt prevăzute și dotările cu echipament informatic și de comunicare pe care o unitate de învățământ trebuie să le dețină, inclusiv și pentru spațiile auxiliare și administrative.

3.4.6. Consumul indirect la furnizarea serviciului (utilități)

Pentru realizarea activităților specifice:

Furnizorul de educație va asigura desfășurarea activității instructiv-educative în condițiile cerute de Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1955/1995 privind Normele de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor. Astfel, consumurile energetice vor asigura o temperatură de 18-20° C în sălile de clasă (18 – 19°C în dormitoare), un iluminat artificial cu 300 lucși (200 de lucși pentru sălile de educație fizică) sau pentru iluminatul incandescent 150 lucși sau minimum 24 W/mp, precum și necesarul de apă, în funcție de numărul elevilor. Se vor asigura materialele necesare întreținerii stării permanente de curățenie, a curățeniei generale, a dezinfecției și dezinsecției spațiilor.

Pentru realizarea activităților conexe:

Consumul indirect va fi calculat în funcție de caracteristicile spațiilor auxiliare și / sau de numărul elevilor beneficiari ai acestora, astfel încât să răspundă cerințelor sanitare specificate prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1955/1995 privind Normele de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor.

3.5. Furnizarea serviciului

3.5.1. Modalități de furnizare a serviciului

Serviciul se furnizează prin interacțiuni directă, individuală sau de grup, cu beneficiarul, în spațiile special amenajate și dotate (săli de clasă, ateliere, laboratoare, cabinete) sau la domiciliul acestuia (în cazul școlarizării la domiciliu).

3.5.2. Activitățile care sunt incluse în servicii

Activități incluse în serviciul educațional învățământ special și special integrat și asigurate gratuit:

1. proiectarea didactică anuală și semestrială;
2. proiectări ale activităților didactice teoretice și practice flexibile, adaptate fiecărui copil / elev / tânăr;
3. lecții, lucrări practice în laboratoare sau ateliere școlare, în care situațiile de învățare, strategiile, materialele, metodele, mijloacele și resursele sunt adaptate pentru realizarea progresului școlar a fiecărui elev;
4. activități complementare de educație terapeutică, complexă și integrată;

5. activități de intervenție specifică (de reabilitare / recuperare);
6. evaluarea și informarea regulată a beneficiarilor indirecti cu privire la progresele realizate.

Orarul activităților școlare este elaborat de o comisie internă constituită prin decizia directorului unității de învățământ, cu respectarea cerințelor pedagogiei speciale (durata orei de curs și a activităților de intervenție terapeutică specifică este, de regulă, de 45 de minute, iar a recreațiilor de 15 minute, cu excepția recreației mari, consecutive celei de a doua sau a treia ore de curs, care este de 30 de minute; învățământul profesional și liceal special are ora de curs de 50 de minute, pauzele de 10 minute, iar pauza mare de 20 de minute).

Activitatea școlară începe, de regulă, la ora 8.00 și se desfășoară, pentru învățământul obligatoriu, numai în programul de dimineață.

Conținutul procesului de învățământ special este structurat în planuri de învățământ, programe și manuale școlare, alte materiale suport ale învățării (corelate cu tipul și gradul deficienței), avizate de Consiliul Național pentru Curriculum, la propunerea Comisiei Naționale pentru Educație Specială.

Planurile de învățământ cuprind, la toate nivelurile de învățământ special și pentru fiecare tip de deficiență, discipline obligatorii și opționale / obiectele de studiu, cu număr de ore și activități specifice de intervenție, alte activități educaționale prevăzute pentru fiecare clasă, activități cu grupe de copii / elevi sau de muncă individuală, însoțite de timpul afectat fiecăruia.

În instituțiile și structurile de învățământ special care utilizează planurile de învățământ de la învățământul de masă, se vor aplica programele școlare și manualele subsecvente.

Comisiile interne de evaluare continuă pot recomanda, pentru o anumită grupă / clasă de învățământ special, pentru un grup de copii / elevi cu cerințe educative speciale sau pentru un anumit copil / elev ce cerințe educative speciale, adaptarea unui plan de învățământ sau a unei programe școlare sau pot stabili aplicarea un anumit plan de învățământ, dintre cele în vigoare pentru învățământul special sau de masă.

Activități care nu sunt incluse în servicii și la care beneficiarii nu trebuie să contribuie din punct de vedere financiar:

1. participarea la concursuri/olimpiade școlare naționale sau internaționale, cuprinse în calendarul propriu al inspectoratelor școlare județene sau în cel al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;
2. servicii medicale în interiorul unității de învățământ;
3. servicii de transport, masă și cazare pentru elevii cu deficiențe care frecventează cursurile școlare într-o altă localitate;
4. servicii de transport în cadrul aceleiași localități, în cazul copiilor / elevilor cu dificultăți de autonomie locomotorie.

Activități care nu sunt incluse în servicii și la care beneficiarii trebuie să contribuie din punct de vedere financiar:

1. anumite concursuri școlare cu taxă de participare;
2. servicii de transport, altele decât cele asigurate prin microbuze școlare furnizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.
3. servicii de odihnă și recreere - tabere, excursii etc.

Conținutul educației speciale se completează, la toate nivelurile de organizare a învățământului, cu activități extracurriculare și extrașcolare.

Activitățile extracurriculare se desfășoară în unitatea specială de învățământ, în unități școlare obișnuite sau combinat, în ambele. Aceste activități se organizează pentru copiii cu deficiențe, pe cât posibil împreună cu copiii / elevii voluntari din școala de masă. Se pot organiza activități extracurriculare și ca activități polivalente, sub forma unor cercuri tehnico-aplicative, cultural-artistice, cultural-artistice, sportive, gospodărești. Copiii/elevii cu cerințe educative speciale au acces liber la toate activitățile extracurriculare organizate în cadrul cluburilor și palatelor copiilor, în tabere școlare, baze sportive, turistice și de agrement ale altor unități care organizează alte activități, beneficiind de drepturile stipulate în legislația în vigoare a învățământului special.

Activitățile extrașcolare se pot organiza în colaborare cu asociațiile de profil. Calendarul acestora se întocmește la începutul fiecărui an școlar și se aprobă de către Comisia Națională pentru Educația Specială.

3.5.3. Cerințele de calitate care sunt legate de activitățile de mai sus

Cerințele care privesc asigurarea calității activităților furnizate prin serviciul învățământ special se referă la:

- proiectarea adecvată a activităților instructiv-educative, ținând cont de tipul și de gradul de deficiență;
- asigurarea logisticii și organizarea spațiului de instruire și educare a elevilor pentru buna desfășurare a activităților;
- realizarea procesului instructiv-educativ, utilizând strategii, materiale, metode, mijloace și resurse adaptate pentru realizarea progresului școlar al fiecărui elev;
- realizarea unor activități de intervenție specifică, care să conducă la reabilitarea / recuperarea fiecărui copil / elev / tânăr cu cerințe educative speciale;

- gestionarea activităților conexe, astfel ca acestea să susțină buna desfășurare a procesului instructiv-educativ.

3.5.4. Durata serviciului

Durata de școlarizare în diferite unități sau structuri de învățământ special este aceeași cu cea din învățământul de masă, cu unele excepții:

- durata de calificare pentru nivelul 2 este de 3 ½ ani;
- durata de școlarizare a disciplinelor fundamentale prevăzute în planul de școlarizare al claselor I-VI, în regim comasat, pentru elevii cu tulburări socio-afective și de comportament sau pentru alte persoane cu cerințe educative speciale care nu au încheiat, până la vârsta de 16 ani, cursurile învățământului general obligatoriu, este de 1 an.

3.6. Asigurarea calității serviciului

3.6.1. Elaborarea unui set de indicatori

Instrumentele de măsurare a gradului de realizare a unei activități desfășurate de o organizație furnizoare de educație prin raportare la standarde. Evaluarea calității educației are în vedere următorii 43 de indicatori:

1. Existența, structura și conținutul documentelor proiective (proiectul de dezvoltare și planul de implementare);
2. Organizarea internă a unității de învățământ;
3. Existența și funcționarea sistemului de comunicare internă și externă;
4. Funcționarea curentă a unității de învățământ;
5. Existența și funcționarea sistemului de gestionare a informației; înregistrarea, prelucrarea și utilizarea datelor și informațiilor;
6. Asigurarea serviciilor medicale pentru elevi;
7. Asigurarea securității tuturor celor implicați în activitatea școlară, în timpul desfășurării programului;
8. Asigurarea serviciilor de orientare și consiliere pentru elevi;
9. Existența și caracteristicile spațiilor școlare;
10. Dotarea spațiilor școlare;
11. Accesibilitatea spațiilor școlare;
12. Utilizarea spațiilor școlare;
13. Existența, caracteristicile și funcționalitatea spațiilor administrative;
14. Existența, caracteristicile și funcționalitatea spațiilor auxiliare;
15. Accesibilitatea spațiilor auxiliare;
16. Utilizarea spațiilor auxiliare;
17. Dotarea cu mijloacele de învățământ și cu auxiliare curriculare;
18. Existența și dezvoltarea fondului bibliotecii școlare/ centrului de informare și documentare;
19. Dotarea cu tehnologie informatică și de comunicare;
20. Accesibilitatea echipamentelor, materialelor, mijloacelor de învățământ și auxiliarelor curriculare;
21. Procurarea și utilizarea documentelor școlare și a actelor de studii;
22. Managementul personalului didactic și de conducere;
23. Managementul personalului didactic auxiliar și personalului nedidactic;
24. Definirea și promovarea ofertei educaționale;
25. Existența parteneriatelor cu reprezentanți ai comunității;
26. Proiectarea curriculumului;
27. Realizarea curriculumului;
28. Evaluarea rezultatelor școlare;
29. Evaluarea rezultatelor la activitățile extracurriculare (extraclasă și extrașcolare);
30. Activitatea științifică;
31. Activitatea metodică a cadrelor didactice;
32. Constituirea bugetului școlii;
33. Execuția bugetară;
34. Existența și aplicarea procedurilor de autoevaluare instituțională;
35. Existența și aplicarea procedurilor interne de asigurare a calității;
36. Dezvoltarea profesională a personalului;
37. Revizuirea ofertei educaționale și a proiectului de dezvoltare;
38. Existența și aplicarea procedurilor de optimizare a evaluării învățării;
39. Evaluarea calității activității corpului profesoral;
40. Optimizarea accesului la resursele educaționale;
41. Constituirea bazei de date a unității de învățământ;
42. Asigurarea accesului la oferta educațională a școlii;
43. Constituirea și funcționarea structurilor responsabile cu evaluarea internă a calității.

Pentru evaluarea acestui tip de instituții, prin raportare la specificul activităților desfășurate, se pot utiliza și următorii indicatori din SNIE:

- Ponderea personalului didactic calificat;
- Ponderea personalului didactic necalificat;
- Ponderea personalului didactic cu timp integral de lucru (normă întreagă);
- Ponderea personalului didactic cu timp parțial de lucru (normă parțială);
- Rata de supraviețuire pe clase;
- Rata abandonului școlar;
- Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ;
- Rata de absolvire.

Indicatorii de risc și de rezultat pentru care învățământul preșcolar furnizează date statistice sunt:

Indicatori de risc:

- Nivelul de educație al familiei;
- Nivelul economic al familiei;
- Procentul elevilor din familii dezorganizate;
- Componența familiei;
- Timpul mediu de deplasare la școală;
- Proporția grupurilor vulnerabile în populația școlară;
- Participarea cadrelor didactice la programe de formare continuă;
- Mobilitatea cadrelor didactice;
- Calificarea personalului;
- Infrastructura pentru educație;
- Număr mediu de volume și publicații pe elev;
- Numărul mediu de elevi înscriși la bibliotecă;
- Utilizarea TIC;
- Absenteismul motivat;
- Absenteismul nemotivat;

Indicatori de rezultat:

- Rate de supraviețuire;
- Situația școlară la sfârșitul cursurilor;
- Situația școlară la sfârșitul cursurilor, înainte de susținerea examenelor de corigență, pentru elevi aparținând grupurilor vulnerabile;
- Rezultatele la examenele de absolvire;
- Destinația elevilor după parcurgerea fiecărui nivel de învățământ.

3.6.2. Metode de înregistrare a plângerilor

Fiecare unitate de învățământ gestionează un registru de intrări / ieșiri ale documentelor (corespondențe, sesizări și răspunsuri) și trebuie să aibă proceduri interne cu privire la gestionarea acestora.

Unitatea de învățământ este obligată să răspundă petenților în termen de maxim 30 de zile de la data înregistrării sesizărilor.

3.6.3. Procedurile pentru asigurarea calității

Pentru a se asigura un nivel minim de calitate al serviciului, dar și în vederea îndeplinirii așteptărilor beneficiarilor, la nivelul oricărei organizații furnizoare de educație trebuie să existe proceduri de evaluare și revizuirea periodică a activității.

Procedurile obligatorii (la nivelul fiecărei unități pot exista și alte proceduri) sunt următoarele:

- de autoevaluare instituțională;
- de asigurare a calității;
- de inițiere, monitorizare și revizuire periodică a programelor și activităților;
- de optimizare a evaluării învățării;
- de evaluare periodică a calității corpului profesoral.

Unitățile școlare dețin și aplică proceduri interne prin care rezultatele evaluării și monitorizării calității, ale autoevaluării instituționale și ale evaluării rezultatelor învățării pot duce la revizuirea ofertei educaționale și la modificarea proiectului de dezvoltare.